

ŠTÁTNA OCHRANA PRÍRODY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

REGIONÁLNE CENTRUM OCHRANY PRÍRODY V STAKČINE
SPRÁVA CHRÁNENEJ KRAJINNEJ OBLASTI

Národné stredisko životného prostredia SR **LATORICA**
Námestie Ľudovíta Štúra 1, 812 35 Bratislava **Úl. M.R.Štefánika 1755, 075 01 Trebišov**

Evid. č.: 2729	RZ/ ZH/ LU:
Dátum: 19-07-2007	Útvar:
Číslo spisu:	
Vybavuje: VN	Prílohy:

Ministerstvo ŽP SR
Námestie Ľ. Štúra 1
812 35 Bratislava

Váš list číslo/zo dňa
4255/07-3.4 / 14.6.2007

Naše číslo
CHKOLA/370/07

Vybavuje
Mgr. Šimková, Ing. Pavlíková

Trebišov
9.7.2007

VEC

Stanovisko k Správe o hodnotení navrhovanej činnosti „Nový energetický zdroj - Trebišov“.

Na základe Vášho listu č. 4255/07-3.4 zo dňa 14. 6. 2007 doručenom dňa 18. 6. 2007 vydávame k žiadosti o posúdenie zámeru „Nový energetický zdroj - Trebišov“ toto stanovisko:

A. Vstupné údaje

Predmet: Predmetom žiadosti je posúdenie Správy o hodnotení navrhovanej činnosti „Nový energetický zdroj - Trebišov“.

Žiadateľ: Československá energetická spoločnosť a. s., P. O. Box A-1, 043 31 Košice.

Účel stanoviska: Stanovisko sa vydáva ako podklad pre rozhodnutie štátnej správy podľa zákona NR SR č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákona o posudzovaní vplyvov na ŽP).

Podklady: Nový energetický zdroj - Trebišov (Technická univerzita v Košiciach, Hutnícka fakulta; jún 2007), interná dokumentácia S CHKO Latorica, RÚSES Trebišov (SAŽP, 1994), záverečná správa Zhodnotenie vplyvu oteplených odpadových vôd z komplexu chladenia a.s. SE-EVO o.z. Vojany na rastlinné a živočíšne spoločenstvá rieky Laborec (Ardó, Stančíková, 1996).

B. Stanovisko

Identifikácia územia: Záujmová oblasť – navrhovaná stavba Nového energetického zdroja (ďalej len NEZ) sa nachádza v území s prvým stupňom ochrany podľa zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej len zákona o ochrane prírody).

Hodnotenie z hľadiska ochrany prírody a krajiny:

Lokalita na západnej, severnej a východnej časti hraničí s navrhovaným chráneným vtáčím územím (CHVÚ) SKCHVU037 Ondavská rovina, ktoré je navrhované podľa Smernice Rady 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov (smernica o vtákoch). Toto územie je zaradené do Národného zoznamu navrhovaných chránených vtáčích území, ktorý

bol schválený uznesením vlády SR č. 636 dňa 9. júla 2003. Dôvodom návrhu bolo významné hniezdne populácie kritériových druhov vtákov: orol kráľovský (*Aquila heliaca*), sokol rároh (*Falco cherugg*), dáteľ hnedkavý (*Dendrocopos syriacus*), ľabtuška lúčna (*Anthus campestris*) v predmetnom území.

Podľa RÚSES Trebišov (SAŽP, 1994) sa v blízkosti záujmovej oblasti nachádzajú genofondovo významné lokality ***Vodná nádrž Trebišov a Nový Koronč.***

V širšom okolí NEZ - v rámci nCHVÚ Ondavská rovina sa vyskytujú tieto biotopy:

➤ **biotopy európskeho významu:**

Lk1 (6510) Nížinné a podhorské kosné lúky

Br2 (3220) Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov

Br5 (3270) Rieky s bahnitými až piesočnatými brehmi s vegetáciou zväzu *Chenopodion rubri* p. p. a *Bidention* p.p

Br7 (6430) Bylinné lemové spoločenstvá nížinných riek

➤ **biotopy národného významu:**

Lk3 Mezofilné pasienky a spásané lúky

Lk10 Vegetácia vysokých ostríc

V širšom okolí NEZ - v rámci nCHVÚ Ondavská rovina sa vyskytuje zákonom chránený rastlinný druh, zaradený medzi **druhy európskeho významu:**

pichliač úzkolistý (*Cirsium brachycephalum*)

V širšom okolí NEZ - v rámci nCHVÚ Ondavská rovina sa vyskytujú rastlinné druhy, zaradené do rôznych kategórií ohrozenia:

➤ **ohrozené (EN):** cesnak hranatý (*Allium angulosum*)

➤ **zraniteľné (VU):** ostrica čiernoklasá (*Carex melanostachya*), kotúč modrastý (*Eryngium planum*), okrasa okolkatá (*Butomus umbellatus*), žltuška žltá (*Thalictrum flavum*)

➤ **menej ohrozené (LR):** veronikovec dlholistý (*Pseudolysimachion longifolium*)

V širšom okolí NEZ - v rámci nCHVÚ Ondavská rovina sa vyskytuje navrhované územie európskeho významu

➤ SKUEV0020 Lesík Bisce

Vo vodnom toku Ondava sa nachádzajú:

➤ **druhy rýb európskeho významu:**

hrebenačka pásavá (*Gymnocephalus schraetser*), mrena severná (*Barbus barbus*),

boleň dravý (*Aspius aspius*), plž severný (*Cobitis taenia*)

➤ **druhy rýb národného významu:**

hrebenačka pásavá (*Gymnocephalus schraetser*)

Niektoré z nich a ďalšie ryby sú zaradené do rôznych kategórií ohrozenia:

➤ **ohrozené (EN):** hrebenačka pásavá (*Gymnocephalus schraetser*)

➤ **menej ohrozené (LR):** štika severná (*Esox lucius*), mrena severná (*Barbus barbus*), jalec hlavatý (*Leuciscus cephalus*), plž severný (*Cobitis taenia*), podustva severná (*Chondrostoma nasus*), nosáľ sťahovavý (*Vimba vimba*), jalec maloústý (*Leuciscus leuciscus*)

Návrh riešenia a odôvodnenie:

Plánovaná výstavba a prevádzka NEZ susedí z troch strán s navrhovaným CHVÚ Ondavská rovina (v správe nesprávne uvedený názov CHVÚ Východoslovenská rovina). Napriek tomu je v predmetnej správe NEZ charakteristika predmetného CHVÚ minimálna a teda nepostačujúca.

Vzhľadom na to, že elektrické vedenie bude prechádzať cez CHVÚ Ondavská rovina = územie sústavy Natura 2000, je potrebné zhodnotiť v správe EIA v kapitole C.III.7. *Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy a kapitole C.III.9. Vplyvy na chránené územia a ich ochranné pásma* vplyvy elektrárne (výstavba a jej prevádzka, vrátane trasy elektrického vedenia) na faunu, flóru a ich biotopy a vplyvy na chránené územia s osobitným dôrazom na priaznivý stav dotknutých území sústavy NATURA 2000 z pohľadu ich ochrany, pričom je potrebné zhodnotiť vplyv na priaznivý stav druhov vtákov európskeho významu a ich biotopov, ktoré sú predmetom ochrany v CHVÚ a pri hodnotení vychádzať z údajov o počiatočnom "nultom" priaznivom stave. Toto v danej správe o hodnotení navrhovanej činnosti ~~chýba~~.

V predmetnej správe sa konštatuje, že výstavba a prevádzka NEZ budú ovplyvňovať jednotlivé zložky životného prostredia:

- ovzdušie,
- pôdu,
- vodu,
- faunu, flóru a ich biotopy,
- hlukovú situáciu.

Z hľadiska záujmov ochrany prírody a krajiny Správa CHKO Latorica dáva nasledovné pripomienky:

- V predmetnej správe sa uvádza, že hlavným zdrojom emisií znečisťujúcich látok (ZL) do ovzdušia bude prevádzka zdrojov znečistenia ovzdušia NEZ. Správa ďalej konštatuje, že ovzdušie okresu Trebišov je ovplyvnené okolitými priemyselnými komplexmi (napr. elektrárňou Vojany). Napriek tomu, že správa hovorí o splnení emisných limitov zo samotnej NEZ, v záujmovej oblasti **chýba** **sumarizácia** predpokladaných emisií z NEZ s doterajšími hodnotami znečistenia.
Taktiež v dôsledku intenzity dopravy na príjazdových komunikáciách do NEZ dôjde k zvýšeniu množstva exhalátov v ovzduší. Je potrebné doplniť prepočet, či napriek tomuto zvýšeniu emisie spĺňajú stanovené limity.
- V správe sa uvádza trvalý a dočasný záber pôdy. Uvádza sa ďalej, že vplyv na kvalitu PPF a LPF sa môže negatívne prejavovať ako dôsledok znečisťovania ovzdušia vypúšťanými škodlivinami (prašnosť) a to zvýšením vplyvu kyslej atmosferickej depozície na pôdy (acidifikačné procesy). Nie je možné vylúčiť postupnú acidifikáciu pôdy. Správa taktiež udáva, že pri výstavbe a prevádzke NEZ sa zvýši riziko kontaminácie pôdy ropnými látkami.
Nakoľko sa v okolí NEZ vyskytujú habitáty kritériových druhov vtákov, ako aj biotopy európskeho a národného významu, je potrebné **spracovať** údaje o vplyve **acidifikácie** na predmetné habitáty a biotopy.
- Taktiež by bolo vhodné uskutočniť prieskum, aký vplyv bude mať okyslenie pôd na poľnohospodársku výrobu v Tokajskej vinohradníckej oblasti, ktorá je v dosahu pôsobenia emisií NEZ.

- V predmetnej správe sa uvádza, že počas výstavby NEZ možno predpokladať **ohrozenie kvality podzemných vôd** (z dôvodu vykonávania zemných prác a stavebnej činnosti) a **zvýšenie rizika havarijných stavov únikom ropných látok** zo stavebných mechanizmov a z automobilov. Ide o **veľmi negatívny vplyv s možnosťou ohrozenia kvality povrchových vôd**. To bude mať **negatívny vplyv na populácie vodných živočíchov, najmä obojživelníkov a rýb**.

Ďalšie vplyvy na povrchové a podzemné vody súvisia s produkciou odpadových vôd, pričom pri navrhovanej činnosti budú vznikať splaškové odpadové vody, technologické odpadové vody a dažďové odpadové vody. Významným a nevylučiteľným vplyvom budúcej prevádzky v NEZ je vznik možných priemyselných havárií a následné ohrozenie kvality vôd. Ide o všeobecné riziko a logicky aj environmentálne. Z hľadiska záujmov ochrany prírody a krajiny bude mať **nepriaznivý vplyv na zložky životného prostredia, najmä na vodu, pôdu, rastlinstvo a živočíšstvo**. Zároveň by došlo k ohrozeniu predmetu ochrany v navrhovanom CHVÚ!

- V správe sa udáva, že odpadové vody z prevádzky budú v maximálne možnej miere využité pre úpravu VEP, prebytok odpadových vôd sa bude vypúšťať cez poistnú nádrž (dažďové a priesakové vody) a akumulačnú nádrž (priemyselné odpadové vody) do toku Trnávka (dažďové a priesakové vody) a Ondava (priemyslové vody). V správe nie je uvedené, **akú teplotu budú mať odpadové vody pri odvádzaní do toku Ondava, čo je potrebné doplniť!**

Hrozbou pre rastlinné a živočíšne spoločenstvá vo vodnom toku Ondava je **tepelné znečistenie** (priemyselné odpadové vody). Pre všetky živé organizmy platí, že existuje určitý tepelný rozsah obmedzený hornou a dolnou kritickou teplotou, podmieňujúci ich existenciu. Dôležitým faktorom je najmä kolísanie teploty a rýchlosť zmeny teploty. Vodné organizmy sú zvyčajne menej tolerantné oproti zmenám teploty, ako suchozemské, keďže teplotný režim vo vode je za prirodzených podmienok vyrovnanjší. Pri hodnotení spoločenstva k hodnoteniu pristupujú taktiež zložité vzťahy vo vnútri hodnoteného spoločenstva.

Termálna tolerancia živých organizmov sa líši v rôznych vývinových štádiách na úrovni jedinca, na úrovni druhu, ako aj na úrovni vyšších taxonomických resp. ekologických jednotiek!

Teploty vody okolo 35 °C sú pre všetky druhy makrozoobentosu smrteľné!

Termotolerancia ichtyofauny je podľa druhu rýb a vývojového štádia značne široká. Pre najcitlivejšie ryby ju možno charakterizovať 25 – 26 °C. Z poznatkov práce „Zhodnotenie vplyvu oteplených odpadových vôd z komplexu chladienia a.s. SE-EVO o.z. Vojany na rastlinné a živočíšne spoločenstvá rieky Laborec“, ako aj z poznatkov iných autorov vyplýva, že **maximálna hodnota $T = 26\text{ °C}$ požadovaná v nariadení vlády č. 272/93 je vecne ekologicky zdôvodnená**. Pre toky, v ktorých s ohľadom na klimatické podmienky prirodzená teplota vody presahuje 25 °C, by mohla byť povolená výnimka v mesiacoch jún až august do 28 °C.

Z hľadiska ochrany ichtyofauny v Ondave je potrebné v lete dodržať maximálnu teplotu 28 °C. Z dôvodu vyššej citlivosti vodných živočíchov v zimných mesiacoch by mal byť celoročne dodržaný limit: nemal by byť prekročený **teplotný rozdiel ΔT 7 – 8 °C**.

V prípade, že tieto podmienky nebudú splnené, **NEODPORÚČAME vypúšťať priemyselné odpadové vody do toku Ondava!**

- Výstavba hate na toku Ondava a Trnávka bude predstavovať **migračnú bariéru pre ichtyofaunu**. Je potrebné zvoliť vhodné technické zariadenie, ktoré by riešilo prechod rýb v toku cez hať (tzv. rybochod).
- Výstavba nových el. vedení v dĺžke 8 km predstavuje v navrhovanom CHVÚ Ondavská rovina **migračnú bariéru pre avifaunu**. Vzhľadom na to, že existujú známe prípady kolízií vtákov s elektrickými vedeniami a v tejto lokalite je významný migračný koridor druhov vtákov letiacich v malých výškach a početných krdľoch, **navrhujeme nasledovné riešenie:**

- Nová linka vedenia musí byť ošetrená na kovových konzolách **konzolovými chráničkami**, ktoré bránia dosadaniu vtákov na konzoly, predovšetkým dravcov.
- Nová linka musí mať na elektrických drôtoch inštalované **plastové čierno-biele zviditeľňovače**. Odporúčame ich inštalovať na drôty v odstupe približne 20 až 30m, resp. v takom odstupe, ktorý bude vhodný i z hľadiska technických parametrov vedenia. Zviditeľňovače sa môžu striedať v rámci 3 paralelne prebiehajúcich elektrických drôtov

(vodičov). Zviditeľňovače už v súčasnosti sú i na slovenskom trhu a k dispozícii ich údajne už má i ZSE. Vyrába ich firma: RIBE, elektroarmaturen, www.ribe.de

- Odporúčame, aby výstavba vedenia prebiehala mimo hniezdneho obdobia, teda najbližšie môže prebiehať od 1.8.2007. Za hniezdne obdobie je považovaná doba od 1.4. do 31.7. kalendárneho roka.

Ochrana avifauny v navrhovanom CHVÚ Ondavská rovina musí byť **prioritná** (§ 35 zákona o ochrane prírody). Vo vyhláške nCHVÚ je prevádzkovanie vzdušných elektrických vedení bez mechanických zábran proti usmrteniu elektrickým prúdom zaradené medzi zakázané činnosti!

- V správe je spomínaná externá skládka vedľajších energetických produktov, ktorá má byť vzdialená zhruba 3 km od elektrárne. Uvádza sa na parcelách, ktoré sa nachádzajú v CHVÚ Ondavská rovina – **s umiestnením NESÚHLASÍME**.
- Podľa analýz v zmysle Hlukovej štúdie pre zámer EIA Nového energetického zdroja v Trebišove (TU v Košiciach, Strojnícka fakulta) je potrebné **doplniť detailnejší prepočet** matematického modelu hluku pre dôslednejšie posúdenie vplyvu NEZ na obytnú zónu Trebišova. Zvýši sa tiež intenzita dopravy na príjazdových komunikáciách v dôsledku transportu vápenca, popola a ostatných surovín (chemikálie, olej, nafta a i. prevádzkový materiál) na ceste 2. tr. Č. 79 Hriadky – Trebišov. V dôsledku toho sa **intenzita hluku** spôsobená prevádzkovaním NEZ na súčtovej hodnote ekvivalentnej hladiny zvuku prejaví aj na tejto ceste 2. tr. Preto podporujeme požiadavku TU v Košiciach, Strojníckej fakulty **preskúmania akustickej situácie** v bezprostrednom okolí príjazdových komunikácií. Hlukom bude ovplyvnené aj okolie železničnej trate, ktorou bude prebiehať doprava paliva do NEZ. Hladiny zvuku sú v tejto oblasti už teraz na hornej hranici prípustných hodnôt pre denný, večerný a nočný čas.
- V predmetnej správe je aj niekoľko formálnych chýb a nesprávnych údajov charakterizujúcich chránené územia a biotopy, druhy rastlín a živočíchov, napr.:
  - dotknutým orgánom nie je Štátna ochrana prírody SR, Regionálna správa Prešov a CHKO Latorica, ale Štátna ochrana prírody SR a jej organizačné jednotky: Regionálne centrum ochrany prírody v Stakčine, Správa CHKO Latorica a okrajovo Regionálne centrum ochrany prírody v Prešove (str. 27),
  - v správe je nepresná terminológia, názvy a charakteristika chránených biotopov, rastlín a živočíchov (str. 102, 103, 105), miestami chybná kategorizácia chránených území, chýba kategorizácia biotopov a druhov,
  - spracovanie kapitol o jednotlivých chránených územiach (CHÚ) je chaotické, nakoľko spracovateľ niekedy nesprávne rozlišuje jednotlivé kategórie CHÚ,
  - v kap. Vodohospodársky významné územia (str. 100) chýbajú kategórie chránených území k niektorým vymenovaným územiám, do tabuľky je potrebné doplniť aj Ramsarskú lokalitu Latorica, pri ramsarskej lokalite: veľké Trakany, Malé Trakany – chýba názov, ide o Ramsarskú lokalitu Alúvium Tisy,
  - v kapitole Územný systém ekologickej stability (str. 109) nie sú spomenuté ani spracované charakteristiky genofondovo významných lokalít *Vodná nádrž Trebišov* a *Nový Koron*, nachádzajúcich sa v blízkosti záujmového územia.
- Nakoľko záujmová oblasť výstavby NEZ je priamo v meste Trebišov s klimatickými podmienkami smeru vetra sever – juh, teda priamo do mesta, žiadame o spresnenie vyjadrení príslušných odborníkov, či aj napriek tejto skutočnosti sú splnené všetky stanovené limity exhalátov z NEZ v priamom vplyve na obyvateľstvo Trebišova.

Po preštudovaní predloženej Správy o hodnotení navrhovanej činnosti „Nový energetický zdroj - Trebišov“ Správa CHKO Latorica zistila množstvo negatívnych vplyvov na susediace nCHVÚ Ondavská rovina, na kritériové druhy vtákov a druhy národného významu, na ich hniezdne a lovné biotopy, na ryby európskeho a národného významu, na biotopy európskeho a národného významu, ako aj na rastlinstvo. Negatívnym javom je ohrozenie predmetu ochrany v navrhovanom CHVÚ Ondavská rovina.

Na základe zistených skutočností Správa CHKO Latorica konštatuje, že výstavba a prevádzkovanie NEZ v záujmovom území nie je vhodná.

S pozdravom

Mgr. Andrea ŠIMKOVÁ
poverený riaditeľ SCHKO Latorica

Štátna ochrana prírody SR
Správa chránenej krajinskej oblasti
LATORICA
M.R.Štefánika 1755
075 01 TREBIŠOV

Na vedomie:

1. KÚ ŽP Košice.
2. OÚ ŽP Trebišov.